

Tovenaar

Henk Vreekamp is een tovenaar. Een tovenaar met woorden: woorden die verwijzen naar het Woord. Dat wist ik al, maar het wordt nog weer eens extra duidelijk in het boek dat Boekencentrum van hem uitgaf onder de titel *De tovenaar en de dominee*. Het kost € 19,90, maar dan – zoals dat tegenwoordig heet – heb je ook wat. Overigens bedoelt Vreekamp met die tovenaar niet zichzelf, maar zijn overgrootvader. 'Tovenaars wekken mateloze nieuwsgierigheid. Zij kunnen wat gewone mensen ook graag zouden kunnen. Omdat zij in geval van brand de wind kunnen laten draaien wég van de bedreigde boerderij, doe je maar al te graag een beroep op hen. Maar ze worden ook gemeden als de pest. Zij kunnen wat gewone mensen liever niet kunnen...' Met die dominee in de titel bedoelt Vreekamp niet in de eerste plaats zichzelf (al is hij zelf ook predikant), maar de persoon die de kerk, het evangelie vertegenwoordigt, 'bij uitstek de bewaker van het christelijk mysterie'. In dit boek gaat het onder andere om dominees in Hoevelaken, het dorp waar Henk Vreekamp is geboren en getogen. Maar het is allemaal diepzinniger dan ik nu schets. Vreekamps overgrootvader, die in Hoevelaken doorging voor 'de tovenaar', staat voor de wereld van mythische verhalen. Maar diezelfde overgrootvader staat ook voor mystieke ervaring. Hij staat in dit boek 'voor het heidendom dat zich aandient in aloude mythen en gloednieuwe mystiek'. Vreekamp beschrijft de confrontatie van heidendom en christendom. Hij deed dat al eerder, al wandelend (met name in zijn *Zwijgen bij volle maan*), maar nu anders, in persoonlijke tinten – je kunt als het ware horen hoe de herfstbladeren van de bomen in zijn geboortedorp onder zijn voeten ritselen.

Vreekamp heeft iets met heidenen. Dat zal wel komen omdat hijzelf een heiden is: van huis uit en in diepste wezen nog altijd. Vreekamp vindt dat wij dat moeten weten. Wie niet beseft dat hij 'van de heide' komt, zal zich over de weide nimmer verbazen. En dan bedoel ik met die *weide*: de grazige weide van de Eeuwige, die onze herder is. Pas als je tot in je botten hebt gevoeld dat het een Godswonder is dat je Christus leerde kennen, heb je kans iets van de diepte en hoogte van het evangelie te verstaan. Wij, mensen van de kerk, zijn gedoopte *heidenen*. Maar dan wel, God dank, *gedoopte* heidenen: omspoeld door het vruchtwater van Vader, Zoon en heilige Geest en uit dat water opnieuw geboren tot Leven.

Ik vind Vreekamps boek bijzonder fascinerend. Het is meeslepend, lyrisch, als een lang gedicht gecomponeerd. 'Over de verschijning van God' – zo luidt de ondertitel. De cover van het boek suggereert de gloed van een zonsopkomst achter de kerk en de kale bomen van Hoevelaken. Ze staan er wat donkertjes op, die kerk en die bomen. Juist dankzij de gloed van de nieuwe dag, zie je hoe schemerig die kerk is en hoe kaal die bomen zijn, hoe duvelsgruwelijk kaal. Maar toch: hier overwint het mysterie zowel mythe als mystiek. Het christelijk geloof een mysterie, een geheimenis? Jazeker – maar dan wel hét Geheimenis dat als voorzichtig licht de wereld overwint.

André F. Troost